

REFERAT § 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget d. 10-02-2021

Mødedato Onsdag d. 10. februar 2021 kl. 17:00

Mødested skype

Mødedeltagere Daniel Boalth Petersen, Christian Holm Donatzky, Malthe Jacobsen, Helle Øelund, Kåre Albrechtsen, Christian Ege Jørgensen (Fravær), Anna Esbjørn, Claus Bo Frederiksen, Ronny Iversen (Fravær), Kristian Hegner (Fravær), Sune Grollov (Fravær), Torben Lund Kudsk, Kim Dahl Eriksen (Fravær), Lina Iskandar (Fravær), Rasmus Aamann (Fravær), Torsten Rasmussen (Fravær)

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Tema - Bæredygtige Byer.....	4
Drøftelse af supplerende ønsker til virkemiddelkatalog.....	9
Drøftelse af setup for borgermøde den 16. marts 2021.....	11
Eventuelt.....	13
Godkendelse af referat.....	14

Godkendelse af dagsorden

Sagen afgøres i:

§ 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget

Sagsfremstilling

Udvalgsformand Daniel Boalth Petersen, Helsingør Kommune, bød velkommen til 4. møde i klimaudvalget og præsenterede dagsordenen. Dagens tema er bæredygtige byer.

Det er sidste temamøde i udvalget og herefter er der borgermøde den 16. marts og sidste udvalgsmøde den 4. maj, til godkendelse af virkemiddelkataloget, som udvalget skal levere til By, Plan og Miljøudvalget inden sommerferien.

INDSTILLING

Udvalget godkender dagsorden

BESLUTNINGER § 17 STK. 4 UDVALG - KLIMAUDVALGET DEN 10-02-2021

Godkendt

Fraværende:

Kim Dahl Eriksen

Christian Ege Jørgensen

Ronny Iversen

Kristian Hegner

Sune Grollov

Lina Iskandar

Rasmus Aamann

Torsten Rasmussen

Tema - Bæredygtige Byer

Sagen afgøres i:

§ 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget

Sagsfremstilling

Tema: Bæredygtige Byer

Befolkningstilvækst og klimaudfordringer gør bæredygtig byudvikling til et vigtigt emne. I Helsingør Kommune er et af målene for den bæredygtige byudvikling, at være CO2-neutral i 2045. Bæredygtig byudvikling kan hænge sammen med alt fra miljø, klima, folkesundhed, trivsel, økonomisk vækst, innovation, uddannelse og vellykket integration til social retfærdighed og gode arbejdsforhold.

Oplægsholdere fra henholdsvis Green Building Council Denmark og Roskilde Kommune vil inspirere Klimaudvalget til drøftelserne af virkemidler, der med fordel kan tages i anvendelse, når Helsingør Kommune skal arbejde aktivt for at nedbringe CO2 og sikre bæredygtige byer.

Charlotte Falstrup og Kreils Ekelund fra Green Building Council Denmark er eksperter i DGNB certificering af byområder og vil introducere udvalget til nøgleparametrene og nødvendige indsatser for at skabe bæredygtige byer.

Klaus Kellermann er Bygherrerådgiver Arkitekt MAA fra Roskilde Kommune, og han vil introducere udvalget til rammevilkårene og de erfaringer, som Roskilde Kommune har gjort sig ift. arbejde med bæredygtige byer som planmyndighed og som virksomhed.

INDSTILLING

Udvalget tager orienteringen til efterretning

BESLUTNINGER § 17 STK. 4 UDVALG - KLIMAUDVALGET DEN 10-02-2021

Som indføring og inspiration til temaet bæredygtige byer præsenterede først oplægsholder Kreils Ekelund fra Green Building Council Denmark udvalget for nøgleparametre og nødvendige indsatser for at skabe bæredygtige byer. Dernæst præsenterede oplægsholder Klaus Kellermann, bæredygtighedsansvarlig fra Roskilde Kommune, udvalget for rammevilkårene og de erfaringer, som Roskilde Kommune har gjort sig ift. arbejde med bæredygtige byer som planmyndighed og som virksomhed.

Green Building Council (GBC) v/ Kreils Ekelund introducerede non-profit organisationen GBC og organisationens arbejde med at fremme bæredygtighed i det byggede miljø gennem bæredygtigheds certificering af byområder. Til certificering af bygninger og byområder anvendes DGNB.

DGNB er en certificeringsordning som stammer fra Tyskland. Det er besluttet af den danske byggebranche at bruge DGNB, for at sætte miljø og bæredygtighed på formel, og dermed kunne måle og vurdere på tværs af projekter. Der skelnes mellem

bygningscertificering og byområdecertificering:

- Bygningscertifikater indenfor: kontor, bolig, institution, undervisning, hospitaler, flex (svømmehal, hotel etc.)
- Byområdecertifikater indenfor: Byområde, campus, erhverv. Arbejder på at kunne udvide med byomdannelse, ex almene boligbyggerier (ikke kun prestigeprojekter).

DGNB-systemet i forhold til byområder drejer sig om arealet mellem husene. Men bygninger indgår i en vis grad i form af parametre så som bebygget areal, i forhold til livscyklusvurdering, hvor miljøbelastning undersøges, og det samlede etageareal og udnyttelsen af tagflader – der er dog ikke krav om at alle bygninger i byområdet er certificerede, for at opnå byområdecertifikat. DGNB tager udgangspunkt i et holistisk syn på bæredygtighed gennem fem temaer, som vægtes lige højt: teknisk kvalitet, proces kvalitet, økonomisk kvalitet, socialkulturel kvalitet og miljømæssig kvalitet. Hvert tema er specificeret gennem en række kriterier, som er målbare gennem en række indikatorer (se bilag).

DGNB-pointsystemet baserer på de i alt 288 indikatorer, som giver en samlet score for hvert tema, og udmunder i bedømmelsen af byområdet. Guld, sølv eller platin certifikat opnås på baggrund af bedømmelse. Bedømmelse foretages 3 gange i processen og udmunder i tre niveauer af certifikater, med forskellige krav: først i processen et plancertifikat, dernæst et midtvejscertifikat, og slutteligt den endelige certificering.

Fire eksempler på DGNB projekter, som er forskellige steder i certificeringsprocessen, er Levantkaj i Københavns Nordhavn, Årslev Fremtidens forstad i Faaborg-Midtfyn Kommune, Marina City i Kolding og DTU campus i Lyngby.

DGNB-certificeringen fremmer bæredygtighed ved at sørge for tidlig indsats gennem stillingtagen til bæredygtighed, tværfagligt samarbejde fordres på grund af forankring i forskellige temaer og fagligheder, tematiske analyser og koncepter, holistiske tilgang eftersom der ikke kun tænkes i CO2-reduktion, kvantitative indikatorer som gør bæredygtighed målbart, totaløkonomisk tænkning. Kontrol – det kan være nemmere at styre et projekt, når det kan opstilles i et excelark, hvilket er tilfældet i DGNB-projekter. Derudover er DGNB-processen et værktøj til at omsætte strategi og plan til praksis, eftersom det er et (processtyrings)værktøj til styring af målsætninger, roller og ansvar, DGNB kan bruges til at kommunikere og dokumentere indsatser, skaber et fælles sprog om bæredygtighed og kvalitetssikring via tredjepartsverificering (GBC) som giver certifikatet.

Green Building Council har gratis tilgængelige publikationer i form af DGNB-miniguides, introduktion og overblik, samt manualer, detaljerede krav for alle kriterier på www.dk-gbc.dk/publikationer/

Efter oplægget blev der besvaret spørgsmål:

- Kriteriet *byggeplads* er placeret i temaet *proces* og ikke i temaet *miljø*, på trods af at det kunne have været aktuelt eksempelvis ift CO2-neutral byggeplads. Dele kunne have været i miljø pga jordhåndtering, miljøzoner osv, men den er lagt i

temaet *proces*, fordi det er noget der skal være for øje i den tidlige proces. Men proces temaet går på tværs af temaet miljø, socialkulturel og økonomi og dykker derfor ned i disse andre temaer.

- Byudviklingsprojekter tager lang tid, og nogen falder fra efter plancertificeringen, oftest fordi det ikke har været ordentlig forankret i organisationerne, som indgår i projektet. For at fastholde certificeringen hele vejen er det vigtigt at alle parter involverer sig/bliver involveret i DGNB-processen.
- Er det typisk offentlige myndigheder der går efter certificering, eller hvem efterspørger det? Det er både offentlige myndigheder og private, særligt pensionsselskaberne. For byområder vil der ofte være flere ejere i et projektområde, som skal være indforstået med certificeringsordningerne.
- Kommunen har handlemulighed ift bæredygtigheds-certificering, når kommunen opfører bygninger selv. I de tilfælde hvor kommunen ikke er ejer, er det i dag begrænset hvilke krav og omfanget af krav der kan stilles via lokalplanen.
- Udfordring for kommuner at stille krav om bæredygtigheds-certificering i udbud. Der er gang i undersøgelse om hvordan kommuner arbejder med bæredygtighed og hvad de har af udfordringer når de vil stille krav i lokalplaner. Nogle kriterier i DGNB kan gøres til lokalplansbestemmelser, uden at det modstrider lovgivning. Bæredygtigheds-certificering afhænger i højt grad af bygherre og frivillige aftaler.
- Økonomien i certificering afhænger af størrelse på byområde og etager. Bygherre skal forvente honorar til DGNB-rådgiver og certificeringsgebyr til GBC.
- Opfordring til frivillige aftaler, når det er grunde som ikke ejes af kommunen og der er flere ejere.

Efter oplægget fra GBC fulgte oplæg fra Roskilde Kommune v/ Klaus Kellermann. Her introduceredes udvalget for rammevilkårene og de erfaringer, som Roskilde Kommune har gjort sig ift. arbejde med bæredygtige byer som planmyndighed, som virksomhed og bæredygtighedsansvarlige, ved at stille nye krav og undersøge nye muligheder.

Rammerne for omstillingen

Roskilde har forsøgt at favne forskelligartede projekter i kommunen både som bygherre og som ideudvikler med en række parter. Bevæggrunden er at kommunen skal repræsentere folkeligt krav om bæredygtighed. 39% af energirelateret CO₂-udledning på verdensplan kommer direkte eller indirekte fra byggebranchen.

Kommunen arbejder med en række værktøjer for at skabe incitament for omstillingen og med udgangspunkt i holistisk tilgang til bæredygtighed. Værktøjer inkluderer både DGNB certificering, Livscyklusvurdering (LCA), totaløkonomi (LCC) og cirkulær økonomi. Derudover kobles løbende andre elementer på, eksempelvis stor besparelse ved at minimere unødvendige jordflytninger og genanvende materialer som kommunal anlægs- og driftsherre men også rundt i kommunen. Kommunen har udviklet en model for implementering af bæredygtighedsindsats (se bilag).

Bæredygtighedsindsatsen har rødder i politisk vision. Der arbejdes i to spor:

- Værktøjsspor: Konkrete dokumenter, Strategier som er i høring politisk, så de er i tråd med politisk vision, og tiltro til at de er en god måde at kommunikere vision

på. Planer, ex lokalplaner. Udbudsmaterialer.

- Processpor: Binder værktøjssporer sammen. Definition af fokus gennem delmål. Juridiske elementer/rammer.
-

Roskilde Kommune har en ejendomsstrategi, hvor der efter en revision nu vil være et stort fokus på cirkulær økonomi, de har en klima og energiplan, bl.a. med krav om DGNB når kommunen er bygherre ved opførelse af nye bygninger/anlægsprojekter. De tager udgangspunkt i udbudsloven, som tillader at vi stiller krav i udbudsordningen.

- Eksplicitte krav til udførelse af LCA beregninger gennem udbud.
- Eksplicitte krav til udførelse af LCC beregninger gennem udbud.
- Krav om DGNB mærkning på alle større kommunale anlægsprojekter. For at sikre bæredygtighed ved nybyggeri hvor kommunen er bygherre.
- Krav om DGNB mærkning i forbindelse med kommunalt grundsalg. DGNB guld som minimum for alle grundsalg.
- Krav til genbrug og genanvendelse.
- Krav til redegørelse for design og adskillelse, for at sørge for at bygge på en måde, så det kan skilles ad igen

Skal kunne dokumentere at det er til gavn for kommunens borgere at kravet bliver sat. Det er her den juridiske overvejelse ligger.

Eksempler på udviklingsprojekter i Roskilde Kommune:

MUSICON-bydelen tager udgangspunkt i eksisterende materialer og bygninger på området. Genbrug som identitetsskabende element. Praktisk forsøg med genanvendelse også, heriblandt håndtering af byggeaffald og vejledning til at Genanvende beton. Ressourcepladser til genanvendelse af byggematerialer fra andre steder i kommunen, har udmundet i mange nye partnerskaber. Har tydeliggjort kompleksitet pga forskellige ansvarskrav ved anvendelse af materialer fra forskellige producenter i byggeri. Erkendt behov for at nedbringe kompleksiteten i byggeprojekter, da de nuværende arbejdsgange er unødvendigt komplicerede. Vi skal nedbringe samlet risiko og tage ansvar for processerne og sikre lavere miljøpåvirkning ved at bygge simple. Løbende stilles krav gennem dialog og partnerskaber, som der læres af og udbredes til hele kommunen efterfølgende.

Efter oplægget blev der besvaret spørgsmål:

- Aktører er overordnet villige til at levere bæredygtighed, men gør det ikke medmindre de bliver mødt med krav. Vi skal kunne håndtere CO2 udledning, affald, og sociale elementer, hvilket indbefatter krav til aktører, som kan være jordmodtagerenheder under kommunen, entreprenører, private investorer.
- Der er to niveauer i forhold til opfølgning på om bæredygtighedskrav realiseres. Der hvor kommunen selv er bygherre er der kravspecifikationer, som kan følges op på. Der hvor krav videregives, ex gennem developer udbud og grundsalg, fastgøres det gennem eksempelvis DGNB-krav, hvor tredjepart stiller krav til at byggeriet lever op til bæredygtighedscertificeringen efter kommunen har sluppet projektet.
- Roskilde kommune anvender revision i udbudslov (2016), hvor de finder lovhemmel til at stille krav om mærkningsordninger. Dette ligger til grund for at

man juridisk kan videregive krav ved grundsalg.

- Hvis privataktører har købt grund, bygget og ikke lever op til bæredygtighedskrav, skal der være sanktionsmuligheder. Sankstionsmuligheder skal nedfældes i kontrakt ved grundsalg, man kan ikke komme med krav efterfølgende. Dette er ikke forsøgt i praksis endnu, men regner med at der kan indskrives klausuler omkring sanktionsmuligheder i kontrakt.

Fraværende:

Kim Dahl Eriksen

Christian Ege Jørgensen

Ronny Iversen

Kristian Hegner

Sune Grollov

Lina Iskandar

Rasmus Aamann

Torsten Rasmussen

Drøftelse af supplerende ønsker til virkemiddelkatalog

Sagen afgøres i:

§ 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget

Sagsfremstilling

Klimaudvalget har til opgave, at afdække og drøfte muligheder og lokale virkemidler, der kan reducere borgere og virksomheders udledning af klimagasser.

I forlængelse af udvalgets møder den 25. august og 1. oktober 2020 er der udarbejdet en liste over udvalgets ønsker til virkemiddelbeskrivelser (bilag 1).

Drøftelserne fortsætter nu med afsæt i bæredygtige byer og administrationen vil samle op på supplerende ønsker til virkemiddelkataloget.

Administrationen har udarbejdet foreløbige udkast til beskrivelser af en række af udvalgets fremsatte virkemiddelforslag (bilag 2) og disse vil blive yderligere kvalitetssikret og suppleret med beskrivelser af de resterende virkemidler efter dagens møde og frem mod borgermødet den 16. marts 2021. Titlerne på virkemidlerne vil i nogle tilfælde være justeret lidt i udkast til virkemiddelkatalog ift angivelserne i bilag 1. Dette er sket for at gøre det nemmere, at skelne mellem tiltagene.

Eventuelle specifikke bemærkninger til de fremlagte udkast til virkemiddelbeskrivelser kan med fordel sendes til Klimasekretariatet – gilar@helsingor.dk.

Udvalgsmødet den 4. maj 2021 vil være dedikeret til drøftelse og godkendelse af det endelige virkemiddelkatalog til By, Plan og Miljøudvalget.

INDSTILLING

Udvalget drøfter supplerende ønsker til virkemiddelkatalog samt evt. generelle bemærkninger til de foreløbige beskrivelse af virkemidler.

BESLUTNINGER § 17 STK. 4 UDVALG - KLIMAUDVALGET DEN 10-02-2021

Supplerende ønsker til virkemidler på baggrund af dagens oplæg drøftedes, og der var generel positiv tilbagemelding i forhold til virkemiddelkatalogets udformning.

Det blev vendt om de virkemidler, der allerede er beskrevet inden for energi, klimarenovering og bæredygtig transport, er dækkende i arbejdet med at skabe bæredygtige byer eller om der skal suppleres med yderligere indsatser.

Supplerende ønsker til virkemidler:

1. Klimamesse i Helsingør Kommune
2. Byudvikling med DGNB elementer (partnerskaber om udvikling sammen, tænke

bl.a. mobilitet ind fra starten)

3. Klimatilpasning der skaber bæredygtige bymiljøer
4. Øget skovrejsning
5. Øget udtag af landbrugsjorde til klimaformål
6. Øget anvendelse af bæredygtighedskrav i kommunale byggeprojekter

Bemærkninger til udkast af virkemiddelbeskrivelserne

Af hensyn til tid, blev det foreslået at tekstnære bemærkninger efterfølgende sendes til Klimasekretariatet.

Det skal overvejes om nogle få virkemidler kan slås sammen. Nogle virkemidler overlapper, men de har hvert deres fokus, så nuancer mistes hvis fx alle cykelvirkemidler skrives sammen. Ønske om at de sættes i rækkefølge, således at virkemidler der relaterer til hinanden placeres efter hinanden.

Opfordring til at prioritere virkemidler, der giver størst effekt hurtigst.

Vigtig at understrege, at Helsingør både har en Klima og bæredygtighedsplan og en DK2020 plan. DK2020 forpligter til fokus på merværdi, bæredygtighed og klimarobusthed og ikke kun arbejde for CO2-neutralitet.

Fraværende:

Kim Dahl Eriksen

Christian Ege Jørgensen

Ronny Iversen

Kristian Hegner

Sune Grollov

Lina Iskandar

Rasmus Aamann

Torsten Rasmussen

Drøftelse af setup for borgermøde den 16. marts 2021

Sagen afgøres i:

§ 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget

Indledning

Sagsfremstilling

I kommissoriet for Klimaudvalget fremgår det, at Klimaudvalget skal afholde et møde med mulighed for borgerdeltagelse.

Efter aftale med formanden for Klimaudvalget er dette møde berammet til 16. marts 2021 fra kl 19-21. Mødet vil blive afholdt virtuelt. Det vurderes desværre ikke realistisk, at der kommer til at ske væsentlige ændringer i forsamlingsforbuddet inden medio marts, så det vil være muligt at afholde et fysisk møde med deltagelse af hele Klimaudvalget og interesserede borgere.

Formålet med mødet er dialog og sparring med borgerne med afsæt i de mål Helsingør Kommune har for klima og bæredygtighed frem mod 2030 og de virkemidler, som Klimaudvalget har foreslået.

Invitationen til mødet skal inspirere borgerne til at tage del i debatten om CO2 reducerende virkemidler.

Administrationen har lavet et oplæg til dagsorden og setup for det virtuelle borgermøde (bilag 1). Oplægget lægger op til at Klimaudvalget indgår som aktive værter i de 3 gruppedrøftelser og der er udarbejdet et forslag til fordeling af udvalgets medlemmer på de 3 emner (bilag 2).

INDSTILLING

Det indstilles, at udvalget godkender programmet for borgermøde den 16. marts 2021 samt udvalgets rolle og fordeling i forbindelse med gruppedrøftelserne.

BESLUTNINGER § 17 STK. 4 UDVALG - KLIMAUDVALGET DEN 10-02-2021

Rammerne for borgermødet blev drøftet. Programmet blev godkendt med bemærkning om dialog og sparring mellem udvalgets medlemmer og borgerne skal være i fokus. Til dette vil udvalget få tilsendt udkast til virkemiddelkatalog samt en detaljeret drejebog, som kan understøtte afviklingen.

Borgerne vil få en oversigt med virkemidler med kort beskrivelse (5-10 linjer), så de kan danne sig et overblik.

Det skal overvejes hvordan borgeres inputs implementeres i virkemiddelkataloget, da borgernes input er vigtige. Fokus på supplerende ideer, frem for diskussion af eksisterende virkemidler.

Andre bemærkninger i forhold til setup af borgermødet:

- Afholdes på Skype
- Kræver tilmelding. Udsendelse af invitationer også til ungdomsuddannelserne.
- Forslag om at borgere kan sende spørgsmål ved tilmelding.

Gruppearbejdet få flg. ordstyrer:

- Christian – bæredygtige byer
- Malthe - transport
- Daniel - energi

Fraværende:

Kim Dahl Eriksen

Christian Ege Jørgensen

Ronny Iversen

Kristian Hegner

Sune Grollov

Lina Iskandar

Rasmus Aamann

Torsten Rasmussen

Eventuelt

Sagen afgøres i:

§ 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget

BESLUTNINGER § 17 STK. 4 UDVALG - KLIMAUDVALGET DEN 10-02-2021

Ingen bemærkninger

Fraværende:

Kim Dahl Eriksen

Christian Ege Jørgensen

Ronny Iversen

Kristian Hegner

Sune Grollov

Lina Iskandar

Rasmus Aamann

Torsten Rasmussen

Godkendelse af referat

Sagen afgøres i:

§ 17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget

INDSTILLING

Referatet fremsendes efterfølgende til godkendelse

BESLUTNINGER § 17 STK. 4 UDVALG - KLIMAUDVALGET DEN 10-02-2021

Referatet sendes til godkendelse efter mødet

Fraværende:

Kim Dahl Eriksen

Christian Ege Jørgensen

Ronny Iversen

Kristian Hegner

Sune Grollov

Lina Iskandar

Rasmus Aamann

Torsten Rasmussen